

Brussel, 16 november 2023
(OR. en)

15231/23

ESPACE 83
CFSP/PESC 1511
CSDP/PSDC 762
TRANS 491

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	<i>Vorbereitung van de Raad Concurrentievermogen (Interne Markt, Industrie, Onderzoek en Ruimtevaart) op 7 en 8 december 2023</i> Ontwerpconclusies van de Raad over "ruimteverkeersbeheer: stand van zaken" - Goedkeuring

I. INLEIDING

1. De ontwerpconclusies van de Raad over "ruimteverkeersbeheer: stand van zaken" zijn opgesteld met het oog op de zitting van de Raad Concurrentievermogen op 8 december 2023. In de conclusies wordt andermaal gewezen op de dringende noodzaak van een EU-aanpak voor ruimteverkeersbeheer en wordt aangegeven dat er gemeenschappelijke ruimtevaart-wetgeving nodig is voor veiligheids-, beveiligings- en duurzaamheidsaspecten.
2. Met deze ontwerpconclusies wil het voorzitterschap de aandacht vestigen op het aanzienlijke aandeel van ruimteverkeersbeheer in de belangrijkste politieke prioriteiten van de EU, waaronder de Green Deal van de EU en de digitale transformatie van de EU, en tevens in de autonome, veilige en kostenefficiënte toegang van Europa tot de ruimte.

II. STAND VAN ZAKEN

3. De Groep ruimtevaart heeft de ontwerpconclusies van de Raad sinds 3 juli 2023 viermaal besproken.
4. De tekst in de bijlage is gelijk aan de tekst in doc. 13656/23 REV1 die na de laatste vergadering van de Groep ruimtevaart over dit onderwerp is toegezonden aan de delegaties en waarover deze geen opmerkingen hebben gemaakt. Het is een evenwichtig geheel waaraan de Raad zijn goedkeuring zou kunnen hechten.

III. CONCLUSIE

5. Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt verzocht de compromistekst in de bijlage bij deze nota te bevestigen en de ontwerpconclusies op 8 december 2023 ter goedkeuring voor te leggen aan de Raad (Concurrentievermogen).

Ontwerpconclusies van de Raad over "ruimteverkeersbeheer: stand van zaken"

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

HERINNEREND AAN:

- A. de conclusies van de Raad getiteld "Richtsnoeren voor de Europese bijdrage aan de vaststelling van kernbeginselen voor de mondiale ruimte-economie" van 11 november 2020¹, waarin de noodzaak van een sterkere Europese gecoördineerde aanpak van ruimteverkeersbeheer wordt erkend;
- B. de conclusies van de Raad van 21 mei 2021 getiteld "De Nieuwe Ruimte voor de mens"², waarin het belang van de ontwikkeling van een toekomstige aanpak voor ruimteverkeersbeheer (Space Traffic Management - STM) voor Europa, alsook van richtinggevende mondiale normen wordt benadrukt;
- C. de conclusies van de Raad van 26 november 2021 getiteld "Ruimte voor iedereen"³ en het verslag van het voorzitterschap over ruimteverkeersbeheer⁴, waarin het belang van het onderdeel omgevingsbewustzijn (Space Situational Awareness - SSA) in de ruimte van het EU-ruimtevaartprogramma, met inbegrip van ruimtebewaking en -monitoring (Space Surveillance and Tracking - SST), voor de bescherming van de bestaande ruimte-infrastructuur wordt erkend en de behoefte aan verdere besprekingen over en maatregelen voor de ontwikkeling van ruimteverkeersbeheer op politiek, juridisch en technisch niveau wordt onderstreept;

¹ Doc. 12851/20.

² Doc. 8956/21.

³ Doc. 14307/21.

⁴ Doc. 13407/21 + COR1.

- D. de gezamenlijke communicatie van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger (HV) van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 15 februari 2022⁵ getiteld "Een EU-benadering van het ruimteverkeersbeheer – Een bijdrage van de EU aan de aanpak van een mondiale uitdaging", waarin een gedetailleerd plan voor de ontwikkeling van een EU-benadering van het ruimteverkeersbeheer werd voorgesteld;
- E. de conclusies van de Raad van 10 juni 2022⁶ getiteld "Een Europese aanpak van ruimteverkeersmanagement", waarin de uitdagingen op het gebied van strategie, mededinging en innovatie die ruimteverkeersbeheer in zich bergt, worden erkend;
- F. de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid aan het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2023 getiteld "Een ruimtestrategie voor veiligheid en defensie van de Europese Unie" (Space Strategy for Security and Defence – SSSD), waarin de ruimte wordt erkend als een strategisch domein voor veiligheid en defensie en specifieke acties worden voorgesteld om de respons van de EU op ruimtedreigingen in en vanuit de ruimte en vanaf de aarde te versterken, de weerbaarheid van de EU-ruimte-infrastructuur te verbeteren, ruimtevermogens te ontwikkelen ter ondersteuning van veiligheid en defensie, en partnerschappen te bevorderen;
- G. de conclusies van de Raad van 23 mei 2023⁷ getiteld "Een eerlijk en duurzaam gebruik van de ruimte", waarin de Commissie wordt aangemoedigd om veilige, beveiligde en duurzame ruimtevaartactiviteiten te waarborgen en de Commissie en de lidstaten worden verzocht te streven naar een wereldwijde tenuitvoerlegging van regels en richtsnoeren die kunnen leiden tot een veilig en duurzaam gebruik van de ruimte;
1. ONDERKENT dat er dringend een EU-benadering van het ruimteverkeersbeheer die bijdraagt tot de veiligheid, duurzaamheid en beveiliging van de ruimte moet worden ontwikkeld; en IS INGENOMEN MET de eerste vooruitgang die is geboekt met de belangrijkste actiepunten in de mededeling van de Commissie en de HV van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid getiteld "Een EU-benadering van het ruimteverkeersbeheer – Een bijdrage van de EU aan de aanpak van een mondiale uitdaging";

⁵ Doc. 6321/22.

⁶ Doc. 10071/22.

⁷ Doc. 9675/23.

2. IS INGENOMEN MET de gezamenlijke mededeling getiteld "Een ruimtestrategie voor veiligheid en defensie van de Europese Unie"; MERKT OP dat daarin een proefproject wordt voorgesteld om de synergieën met het SST-subonderdeel van het EU-ruimtevaartprogramma te verkennen met het oog op de levering van initiële diensten op het gebied van bewustzijn in het ruimtedomein (Space Domain Awareness – SDA) ter ondersteuning van de EU-respons op ruimtedreigingen; ONDERSTREEPT dat de lidstaten de controle over SDA blijven behouden;
3. ERKENT dat het belangrijk is zowel de civiele als de militaire vereisten inzake ruimteverkeersbeheer in aanmerking te nemen en ervoor te zorgen dat de defensie- en veiligheidsaspecten ervan de nodige aandacht krijgen; MOEDIGT de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) AAN om, met de steun van het Europees Defensieagentschap (EDA), en samen met de lidstaten, naar deze doelstelling toe te werken binnen het bestaande STM-mechanisme voor belanghebbenden om ervoor te zorgen dat in de EU-benadering van het ruimteverkeersbeheer de behoeften van alle Europese actoren in acht worden genomen, en BENADRUKT dat het van belang is de civiele aard, politieke doelstellingen en governance van de EU-ruimtevaartprogramma's te bewaren;
4. ERKENT de bijzonderheden van andere domeinen die verband houden met de ruimte, met name het luchtruim, waar moet worden gezorgd voor interoperabiliteit en coördinatie wat betreft de raakvlakken tussen ruimtevaart- en luchtvaartactiviteiten;
5. BENADRUKT dat het belangrijk is om de Europese strategische autonomie door middel van het SST-systeem van de EU te vergroten, met behoud van een open economie; STEUNT de activiteiten van het SST-partnerschap van de EU dat fragmentatieanalyses, terugkeeranalyses en diensten voor het voorkomen van botsingen levert via de SST-frontdesk van de EU, die vanaf juli 2023 naadloos is overgenomen door het Agentschap van de EU voor het ruimtevaartprogramma; STELT VOOR de rol van het Agentschap op het gebied van ruimteverkeersbeheer te verkennen, voortbouwend op de activiteiten van de SST-frontdesk; DRINGT AAN op de ontwikkeling van activiteiten ter voorbereiding van de dienstverlening inzake de beperking en opruiming van ruimteschroot; IS INGENOMEN MET het nieuwe SST-partnerschap van de EU, dat meer nationale capaciteiten en middelen heeft; en MOEDIGT de andere lidstaten AAN toe te treden;

6. BENADRUKT dat de EU en haar lidstaten hun operationele SST-capaciteiten verder moeten blijven uitbouwen, door middel van nationale ontwikkelingen en het SST-partnerschap van de EU, om zo de EU-dienstverlening te verbeteren; BENADRUKT het belang van de activiteiten van de Europese industrie voor de optimalisering van het sensorennetwerk, de verbetering van de bestaande SST-diensten van de EU, met inbegrip van de invoering van de Europese catalogus van ruimteobjecten, en het gebruik van nieuwe technologieën; IS in dit verband ook INGENOMEN MET het onderzoek naar en de ontwikkeling van innovatieve commerciële SST-sensoren en de ontwikkeling van nieuwe openbare en commerciële diensten en gegevens;
7. ROEPT de Commissie OP de synergieën tussen het Europees Defensiefonds, het EU-ruimtevaartprogramma en Horizon Europa te maximaliseren door middel van hun mechanismen voor strategische planning, zonder de prioriteiten en doelstellingen van hun respectieve programma's uit het oog te verliezen; PLEIT ERVOOR om, waar passend en haalbaar, de voorkeur te geven aan een aanpak op basis van technologie voor tweërlei gebruik in het Europees Defensiefonds en het EU-ruimtevaartprogramma en aldus bij te dragen aan het ruimteverkeersbeheer en de doelstellingen van de SSSD;
8. ERKENT de rol van het Europees Ruimteagentschap (ESA), met name op het gebied van onderzoek en ontwikkeling inzake ruimteweer, aardscheerders en het beperken en opruimen van ruimteschroot, maar vestigt er tegelijk de aandacht op dat het belangrijk is de respectieve functies en verantwoordelijkheden van de Unie, haar lidstaten en het ESA te eerbiedigen en dubbel werk te vermijden;

9. ZIET ER de noodzaak VAN IN om, bij het nemen van initiatieven in verband met ruimteverkeersbeheer, het mondiale concurrentievermogen van de hele Europese ruimtevaartindustrie, met inbegrip van start-ups, kmo's, midcaps en grote systeem-integratoren, niet te beknotten, maar juist te bevorderen; BEVEELT AAN de dialoog met het Europese industriële ecosysteem voor de ruimtevaartindustrie als belangrijke belanghebbende bij de evolutie van het ruimteverkeersbeheer te bevorderen, met name via het ruimteverkeersbeheerforum van de Europese Unie voor industrie en start-ups (Industry and Start-ups Forum on Space Traffic Management); en HERINNERT ERAAN dat een sterk gezamenlijk of gecoördineerd EU-standpunt in internationale fora van essentieel belang is om een sterke en veerkrachtige Europese ruimtevaartindustrie tot stand te brengen;
10. IS INGENOMEN MET de rol van de Commissie in het ondersteunen van lidstaten bij de coördinatie van de nationale inspanningen om de regelgevingsaspecten van het EU-ruimteverkeersbeheer op elkaar af te stemmen, teneinde versnippering op de interne markt te helpen voorkomen; ERKENT het werk dat de belanghebbenden op het gebied van ruimteverkeersbeheer hebben verricht voor de ontwikkeling en bevordering van nieuwe normen en richtsnoeren op EU- en internationaal niveau; en MOEDIGT de Commissie AAN om, na nauwe samenwerking met de lidstaten, mogelijke stimuleringsmaatregelen voor te stellen ter bevordering van de overname van de op nationaal en internationaal niveau ontwikkelde niet-juridisch bindende instrumenten die het concurrentievermogen van de Europese ruimtevaartindustrie ten goede moeten komen;
11. MOEDIGT de Commissie AAN samen te werken met de lidstaten en nauw overleg te plegen met de EDEO over het verbeteren van de veiligheid, beveiliging en duurzaamheid van de ruimtevaartactiviteiten in de EU; en ONDERKENT het initiatief om, op basis van een effectbeoordeling en een raadpleging van belanghebbenden, EU-wetgeving voor te stellen op het gebied van ruimtevaart met betrekking tot de veiligheids-, beveiligings- en duurzaamheidsaspecten ervan, die moet zorgen voor de gelijke behandeling van en een gelijk speelveld voor de hele Europese industrie, met inachtneming van de nationale bevoegdheden en het subsidiariteitsbeginsel en rekening houdend, waar nodig, met de specifieke veiligheids- en defensiebehoeften;

12. DRINGT ER bij de Commissie OP AAN de resultaten bekend te maken van de analyse van de juridische elementen en implicaties van de verklaring van de EU waarin de EU de rechten en verplichtingen uit hoofde van de desbetreffende verdragen van de Verenigde Naties inzake de kosmische ruimte aanvaardt en, waar wenselijk, zo snel mogelijk een voorstel over dit onderwerp op te stellen; en MOEDIGT de EDEO en de Commissie AAN de internationale verdeling van lasten te blijven bevorderen om de mondiale uitdaging van ruimteverkeersbeheer via regionale bijdragen aan te gaan, in het bijzonder met de VS in het kader van de EU-VS-ruimtedialoog, alsook met andere derde landen via bilaterale en multilaterale samenwerking;
13. HERINNERT ERAAN dat het belangrijk is de uitvoering van de 21 vrijwillige richtsnoeren inzake langetermijnduurzaamheid van ruimteactiviteiten te stimuleren; en MOEDIGT de lidstaten AAN de uitvoering van deze richtsnoeren of, waar aangewezen, de ontwikkeling van nieuwe richtsnoeren in het kader van de Commissie voor het vreedzaam gebruik van de kosmische ruimte (Copuos) te bevorderen;
14. BENADRUKT de aanzienlijke bijdrage van het ruimteverkeersbeheer aan de politieke hoofdprioriteiten van de EU, waaronder de Europese Green Deal, de digitale transformatie en de technologische onafhankelijkheid van de EU, de autonome, veilige en kostenefficiënte toegang van Europa tot de ruimte, het veilige en duurzame gebruik van de ruimte, en veiligheid en veerkracht; HERINNERT ERAAN dat de ruimte in het strategisch kompas als betwist domein is aangemerkt; en ERKENT dat onze economieën, samenlevingen en publieke actoren in toenemende mate afhankelijk zijn van ruimte-infrastructuur en -diensten, en dat de ruimte een belangrijk strategisch hulpmiddel is voor veiligheid en defensie, en ONDERSTREEPT dat het van belang is om erop toe te zien dat huidige en toekomstige generaties de ruimte op een veilige, vreedzame en duurzame manier kunnen blijven gebruiken en verkennen.